

рота. Відвари з сушених плодів і сухого листя приймають перорально при діарей та для лікування інфекцій сечовивідних шляхів. Гарячий водний настій свіжого листя приймають перорально для лікування гіпертонії та індукції діурезу. Для запобігання випадання волосся, олію наносять щовечора на шкіру голови та наступного ранку змивають шампунем. Відвар із сухого листя приймають всередину при цукровому діабеті.

Плоди оливи європейської містять вітаміни, до 70% жирної оливкової олії, до складу якої входять гліцериди олеїнової (до 80%), пальмітинової (до 10%), лінолевої, арахінової, стеаринової та інших кислот; олеаціанин, сквален, стерини.

Серед різних компонентів, які вже відомі в оливі європейській, першим є секоїридоїд олеуропейн. Саме олеуропейн відповідає за гіркий смак плодів і листя оливи та надає відому гіпотензивну дію екстрактів цієї рослини.

Проведений попередній фітохімічний аналіз показав наявність в листях маслини європейської речовин глікозидної природи, полісахаридів органічних кислот, іридоїдів, кумаринів, флавоноїдів, гідроксикоричних кислот, дубильних речовин.

Висновки. Olea europaea застосовується з давніх часів, її продукти широко доступні на ринку для лікування різних захворювань.

Маслина європейська ефективна у лікуванні різних складних захворювань, включаючи діабет, серцево-судинні захворювання, вірусні та мікробні інфекції, проте ще багато роботи залишається щодо пошуку доказів для інших традиційних застосувань цієї рослини.

Огляд літератури підтверджує важливість подальшого дослідження маслини європейської та її потенційних медичних застосувань.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КОРЕНЯ ЛОПУХА В МЕДИЦИНІ ТА КОСМЕТОЛОГІЇ

Петренко М.К.

Науковий керівник: Гонтова Т.М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Masha1p@icloud.com

Вступ. Лопух великий (*Arctium lappa*) – дворічна рослина, що відноситься до родини *Айстрові* (Asteraceae). Види роду лопух поширені переважно в Європі, Азії та Північній Америці. В Україні росте 4 види. Лопух великий можна зустріти будь-де: на власному городі, де від цього бур'яну зазвичай позбавляються, в полі або на узбіччі доріг – він усюди знайде місце, щоб вирости. І це насправді добре, тому що лопух – надзвичайно корисний для здоров'я людини. Корінь лопуха має високий вміст інсуліну (до 45%), аскорбінової кислоти, смол, слизу, алкалоїдів, дубильних і гірких речовин, ефірних і жирних олій. У корені багато вітамінів групи В, ефірні олії та мінерали: мідь, марганець, селен, залізо та бор.

У листках накопичується ефірна олія, дубильні речовини, флавоноїди, гідроксикоричні кислоти, слиз.

На першому році формується м'ясистий корінь та розетка листя, а на другий – стебло з квітками кошиках. Листки прикореневої розетки великі, черешкові, серцевидно-яйцеподібні, зверху – голі, з нижньої сторони – повстисто опушені. Стеблові листки значно менші за розмірами, короткочерешкові. Пурпурно-лілові трубчасті квіти зібрані в округлі кошики з багаторядною обгорткою та розташовані на верхівках розгалужених пагонів.

Мета дослідження. Оцінка, вивчення та перспективи ввикористання кореня лопуха в медицині та косметології.

Матеріали та методи. Для здійснення запланованих досліджень проведено огляд літературних даних, використано теоретичний і узагальнюючий методи.

Результати дослідження. У лопуха корисне все: і корінь, і листя, і плоди, проте найбільше – корінь, який цінується у всьому світі протягом тисяч років за його здатність очищати кров і охолоджувати внутрішнє тепло. Корінь лопуха з лікарською метою краще збирати в перший рік життя рослини, і особливо восени або ранньою весною, коли ще не сформувалося квітконосне стебло: протягом першого вегетаційного періоду корені мають найкорисніші властивості. Молодий корінь м'ясистий і соковитий.

Викопані корені слід ретельно очистити від землі, відрізати надземні частини біля кореневої шийки, добре промити холодною водою, товсті – подовжньо розщепити, розкласти на паперовому листі або тканині (полотні). Сушать корені на відкритому повітрі у тіні. Заготовлений корінь лопуха може зберігатися два – три роки. Перед приготуванням лікарських засобів свіжі або сухі коріння лопуха подрібнюють.

Корінь виявляє сильну протизапальну і антибактеріальну дію. Застосовують його у лікуванні широкого спектра захворювань:

- як сечогінний засіб – при хворобах нирок і набряках;
- як жовчогінний засіб – при захворюваннях шлунково-кишкового тракту;
- як жарознижувальний і потогінний засіб – при інфекційних простудних захворюваннях;
- як протидіабетичний засіб – при підвищеному рівні цукру в крові.

Високий вміст інуліну в корені лопуха робить його одним з ефективних протидіабетичних засобів. Також інулін виступає ефективним пребіотиком, нормалізує мікрофлору кишечника, тому може використовуватися при дисбактеріозі. За рахунок даної речовини поліпшується робота печінки й знижується рівень холестерину. Інсулін забезпечує краще засвоєння кальцію і зміцнює імунітет.

Настій з коренів лопуха призначають при захворюванні нирок і жовчнокам'яній хворобі, цукровому діабеті, ревматизмі, подагрі, хворобах шлунково-кишкового тракту, виразки шлунку та дванадцятипалої кишки, гастриті, геморої, екземі, фурункульозі. Для приготування настою з коренів лопуха сировину заливають гарячою водою і настоюють кілька годин. Потім настій проціджують і приймають по третині склянки 3-4 рази в день після їжі. Зазвичай курс лікування становить не менше 20 днів.

Відвар з коренів лопуха використовують зовнішньо у вигляді компресів при захворюваннях шкіри, в тому числі, і гнійних ураженнях і болях в суглобах. Для зовнішнього застосування використовують настійку з коріння лопуха.

Корінь лопуха активно використовують у косметології, з нього роблять мазі, відвари для волосся та настої. Настій відмінно зволожує, живить шкіру обличчя, усуває жирний блиск. Він омолоджує шкіру і розгладжує зморшки. Олія реп'яха допомагає від випадання волосся. Відвар з кореня виявляє заспокійливу дію при подразненні шкіри голови, себореї та свербінні. Корінь реп'яха виявляє антиоксидантну активність, захищаючи шкіру та волосся від впливу вільних радикалів. Вчені також повідомляють, що антиоксидантна дія лопуха дозволяє значно знизити рівень запалень.

Висновки. Корінь лопуха має унікальні корисні, лікувальні властивості та є перспективним для подальшого вивчення та розробки косметичних засобів, медичних препаратів на його основі.